7/18893
7/18895

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**Dış Ticaret Müsteşarlığı**

**Sayı** : B.02.1.DTM.0.09.00.00 -739 21.12.06 50438

**Konu** : Yazılı Soru Önergeleri

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA**

**İlgi :** 29/11/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02.24487 sayılı yazıları.

İlgi'de kayıtlı yazıları eki Denizli Milletvekili Sn. Ümmet KANDOĞAN tarafından verilen 7/18893 sayılı yazılı soru önergesi ile Antalya Milletvekili Sn. Feridun Fikret BALOĞLU tarafından verilen 7/18895 sayılı yazılı soru önergelerine verilen cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

**Kürşad TÜZMEN**
**Devlet Bakanı**

**EKLER:**
**1-3** sayfa yazı

DTM Hukuk Müşavirliği
İnönü Bulvarı No: 36 Emek 06100 ANKARA
Telefon: (0312) 212 5901 Fax: (0312) 212 3416
e-posta: hukuk@dtm.gov.tr Elektronik ağ: www.dtm.gov.tr
Ayrıntılı bilgi için irtibat: Hülya Aksakallı (Hukuk Müşaviri)

7/18895

**Antalya Milletvekili Sn. Feridun F. BALOĞLU tarafından verilen 7/18895 sayılı yazılı soru önergesi:**

1. Türk müteahhitlik firmaları, Kazakistan'da 2006 yılının ilk 11 ayı itibariyle, yaklaşık 5,6 milyar dolar tutarında 200'e yakın proje üstlenmişlerdir. Kazakistan'da halihazırda sürmekte olan şehirlerin yeniden inşası ve kentsel dönüşüm projelerinde en etkin görev alan müteahhitler grubunu Türk firmaları oluşturmakta ve sektörde lider konumda yer almaktadır. Kazakistan, Türk müteahhitlik şirketlerinin Rusya, Libya ve Türkmenistan'dan sonra toplam proje bedeli bazında en fazla ihale aldığı ülkedir. Sadece 2006 yılının ilk 11 ayında Türk müteahhitlik firmalarınca toplam 1,1 milyar dolarlık proje üstlenilmiştir.

-Türk firmalarınca Kazakistan'da yapılan yatırımlar, 2006 yılı itibariyle 1 milyar doları aşmıştır.

-Kazakistan'da faaliyette bulunan Türk firmalarında, 13-14 bin civarında Kazak işçi istihdam edilmektedir.

Kazakistan'da yaşanan olaylarla ilgili olarak, bölgede faaliyette bulunan Türk müteahhitlik firma yetkilileri ile yapılan görüşmelerden ve verilen beyanatlardan,

- Dünyanın 9. büyük petrol üreticisi olan Kazakistan'ın küresel güçlerin ekonomik menfaatlerinin çatıştığı bir ülke konumunda olması nedeniyle, Türk müteahhitlerinin son yıllarda Kazakistan'da kazanmış olduğu başarıların, bölgedeki pazardan daha fazla pay almayı hedefleyen diğer ülke firmalarını rahatsız ettiği,

- Bölgedeki diğer ülke firmalarının, Türk müteahhitlerini pazar paylarını arttırma hedeflerinin önündeki en ciddi rakip olarak görmelerinden dolayı, Türk müteahhitlik firmalarının liderlik konumunu geriletme çabaları çerçevesinde bir provokasyon ile söz konusu olayların gelişmesinde rolü olduğu,

görüşü ortak kanaat olarak ifade edilmiştir.

2. Bölgede Türk ve Kazak çalışanlar arasında 20 Ekim 2006 Cuma günü öğle yemeği esnasında sözlü tartışma ile başlayan olaylar sonucunda Kazakistan'dan Türkiye'ye dönüş yapan işçilerin zararlarının karşılanması hususu, yasaların amir hükümleri çerçevesinde ilgili firma olan ENKA tarafından takip edilmektedir. Ayrıca Almatı Büyükelçiliğimiz, Ticaret Müşavirliğimiz ve ENKA yetkilileri tarafından olayların başladığı andan itibaren büyük bir hassasiyetle konu takip edilmiş, gelişmelerden her an haberdar olunmuş, olayların kontrolden çıkıp daha fazla büyümemesi için gerekli tedbirler derhal alınmış ve büyük bir özveri ve gayretli bir çalışma ile daha büyük zararların meydana gelmesi engellenmiştir.

Olayların sona ermesi ile beraber, yaralanan işçilerimiz, ağır yaralı olanlar öncelikli olmak üzere, gruplar halinde bütün imkanlar zorlanarak mümkün olan en kısa sürede, ENKA'nın sağladığı özel uçakla, ülkemize gönderilmişlerdir. Bu aşamada, Almatı Büyükelçimizin çabaları uçakla nakil işleminin zamanında ve başarılı bir şekilde yapılmasını sağlamıştır.

Bu çerçevede, yaşanan olayların tekrar vuku bulmaması amacı ile Dışişleri Bakanlığı başta olmak üzere, Bakanlığıma bağlı kurumlar ve ilgili diğer kurumlar nezdinde gerekli tedbirler alınmış ve Kazakistan makamları ile temasa geçilerek Kazakistan tarafının da bölgede güvenlik önlemlerinin arttırılması için gerekli tedbirleri alması sağlanmıştır.

Kazakistan'da yaşanan olayların gerçekleri aşan şekilde büyütülmesinin iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerde özellikle son yıllarda yakalanan hızlı ve istikrarlı artış eğiliminin zedelenmesine yol açabileceği değerlendirilmiş ve aksine mevcut durumu düzeltmek için gösterilen karşılıklı iyi niyet çabalarının, varolan başlıca sorunların çözümü için bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Bu anlayışla, Kazakistan'da bulunan vatandaşlarımız, mevcut Türk yatırımları ve iş adamlarımız ile müteahhitlerimizin faaliyetleri dikkate alınarak ve ülke gerçekleri gözönünde

tutularak bu ve benzeri olaylara hassasiyetle yaklaşılması ve istenmeyen olayların tekrar yaşanmamasını teminen, her iki ülke ilgili taraflarının ortak çalışması ile kalıcı çözümler bulunması temel politika olarak belirlenmiş ve bu yönde bir iş planı hazırlanmıştır.

Bölgede çalışacak işçilerin Kazakistan'a transferi öncesinde, bir oryantasyon programından geçirilmesi amacı ile Türkiye Müteahhitler Birliği, Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası'nın temsilcileri ile müteahhit firmalarımızca ortak çalışmalara başlanmıştır. Bakanlığıma bağlı kurumlar bünyesinde oluşturulan mekanizmaya, sektörün üst kuruluşlarının temsilcilerinin de etkin olarak katılması sağlanarak, oryantasyon programının uygulanması sürecinde benzer sorunlara ortak çözümler getirilmesi ve stratejiler oluşturulabilmesi hedeflenmektedir. Bölgeye gönderilecek olan işçilerimiz, bu program sayesinde işçi olarak gidecekleri ülkenin coğrafi ve iklim koşulları, toplumsal yapısı, ilişkileri, adet ve töreleri, bire bir ilişkilerde dikkat edilmesi gerekenler ve benzeri hususlarda önceden bilgilendirileceklerdir.

Böylelikle işçilerimizin çalışmak amacı ile gidecekleri ülkede, sosyal uyum ve adaptasyon sürecini çok daha hızlı yaşayarak atlatmaları ve buna benzer olaylarda daha sağduyulu davranmaları sağlanmış olacaktır.

Diğer taraftan, bölgede faaliyette bulunan Türk müteahhitlik firmalarına, şantiye sahalarının kurulumu sırasında bulundukları coğrafyanın toplumsal koşullarını dikkate alarak yerel işçiler ile Türk işçilerin ilişkilerinde muhtemel sürtüşmelerin yaşanmaması için şantiye sahasında gerekli güvenlik önlemlerini arttırmaları, personel yönetiminde yerel işçi-Türk işçisi ayrımı duygusu meydana getirecek uygulamalardan uzak durmaları, bulunulan ülkeye özgü hassas bazı dengeleri ve değerleri gözardı etmemeleri hususlarında gerekli uyarılar yapılmış ve bundan sonraki işlerinde personel yönetimi konusunda daha dikkatli davranmaları istenmiştir.

Ayrıca, Bakanlığım sorumluluk alanında bulunan "Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri" sektörünün yaşadığı ve yaşamakta olduğu temel sorunlara, kalıcı ve uzun vadeli çözümler getirilmesi amacına yönelik çok yönlü çalışmalarımız da sürdürülmektedir. Bu kapsamda hazırlanan Yurt Dışı Müteahhitlik Hizmetleri Rejimi tasarısı Başbakanlığa sevk edilmiştir.

**3-** Söz konusu olay ile ilgili olarak izlenimlerim, tarafımdan Bakanlar Kurulu toplantısında gündeme getirilmiş olup bölgede ileride benzer sorunların yaşanmaması için gerekli önlemlerin alınması hususunda, Dışişleri Bakanlığımız başta olmak üzere Bakanlığıma bağlı kurumlar ile ilgili diğer kurumlar tarafından, gerekli çalışmalar başlatılarak Kazakistan makamları ile temasa geçilmiş, Kazakistan'da gerekli tedbirlerin alınması istenilmiştir.